

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Maros-Torda, Torda-Aranyos és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekű újság

Előfizetési ár: egész évre 10 K, félére 5 K, negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta takarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489.25

Béldi Pál szelleme.

Az egykori nagy tanácsur, Erdély függetlenségének utolsó és legszívósabb bajnoka, Béldi Pál szelleme fölébredett. Akkoriban, az 1600-as évek derekán ő volt a székely hadak főgenerálisa is és mintha most is ez a főgenerális szólna hozzánk. Ugy halljuk, úgy érezzük abból a levélből, amit e napokban az ősi Béldi-fészekből, a bodolai kastélyból Béldi Tivadar küldött az Udvarhelyvármegyei Vadász-lásaságnak.

Ime a levél szórul-szóra, a maga egész belső nagyságában:

Nagyon Tisztelt Elnök Ur!

Becsés felhívásának eleget teendő, legnagyobb készséggel ragadom meg az alkalmat tudomására hozni, miszerint hajlandó vagyok a háboru tartamára az önálló vadászcsapat-hoz való népfölkelési szolgálathoz beállani, mert azt hiszem, mindenkinek öröme szolgálni, ha kötelességének eleget tehet, s így kétszeres az öröm, a midőn azt édes hazája iránt teheti.

Teljes reményem van, miszerint ott sok régi és újabb vadászpajtásommal fogom kedves kötelességemet teljesíthetni s nagy örömeimre fog szolgálni az eddig soha nem ejtett újabb vadak terítékre hozatala!

Tisztelet- és vadászüdvvel:
Bodola, 1915. II. 7.

BÉLDI TIVADAR

Jelentkező:

1. Béldi Tivadar földbirtokos.
2. A háboru tartamára vállalozik az önálló vadászcsapatban való népfölkelési szolgálathoz.
3. A népfölkelési eskü letétele alávetem magamat.

Béldi Tivadar s. k.

A szabad vadászcsapatban sok-sok vadászpajtással találkozni kíván Béldi Tivadar, az egykori főgenerális sarjadéka. És klasszikus egyszerűséggel állítja elének ő, a főúr, a 60-as évek életkorába hajlott nagy-érdemű férfi, hogy kötelesség tábora szállani. Kétszeres kell, hogy legyen az öröm, mikor ezt a kötelességet a haza iránt teljesíthetjük.

A hazafias kötelességtudásnak világító kisugárzása ömlik ezekből a kiváló szavakból. A Béldi Pál főgenerális hadbagyújtó tekintélye, s az ő önfeláldozó hazaszeretete, mely inkább választotta az örök rabságot, mint a hazája ellen való hatalmat. Ezek a történelmi visszaemlékezések önkéntelenül rezdülnek fel, mikor a mostani levél szavai a lelkünkbe csendülnek.

Sok-sok lélekbe kell, hogy nehéz, messze szóló visszhangot verjenek ezek a szavak. Mi elküldjük széjjel e szűkebb hazában, s boldogok vagyunk, hogy mi lehetünk ez igék hírnökei. Történelmi múlt és történelmi jövő, éled fel a hírről adott szavakban, Béldi Pál, az egykori nagy tanácsur, Erdély függetlenségének utolsó és legszívósabb bajnoka nem halt meg, de megszólalt a szelleme nagy utódában. Hadba hívja ismét a székelyeket, hogy amit el nem végzett a múlt, azt küzdjük ki most a nemzet életének. Előre Erdély vadászai!

Az igazi székely

összetart és támogatja azt a lapot, mely a Székelyföld egysége, előhaladása s így mindnyájunk érdekében küzd. Csekély 2 K 50 fillérért három hónapig bárhova elküldjük a „Székelyország”-ot, melynek minden száma érdekes és értékes közleményeket ad.

Báró vargyasi Daniel Gábor 1824-1915.

Egy puritán jellemű székely főúr: id. Báró vargyasi Daniel Gábor, Udvarhelyvármegye érdekekben gazdag nyugalmazott főispánja örök álmra hunyta szemét. Áldásdús életének 91-ik évében e hó 6-án délelőtt meghalt Budapesten, hol temetése hétfőn, e hó 8-án nagy részvét mellett történt meg a kepesi-uti temető halottasházából.

Az elhunytban Dr. Daniel Gábor báró titkos tanácsos, a nemzeti munkapárt alelnöke és Daniel Lajos báró, vargyasi földbirtokos, az oklándi kerület orsz. képviselője, édes atyját, Udvarhely-

vármegye közönsége pedig örökre feledhetetlen utolsó főbiráját és első főispánját, míg a magyarországi unitárius egyház soha el nem muló érdemű főgondnokát gyászolja.

Idősb. Daniel Gábor báró Árkoson Háromszék megyében született. Jogi tanulmányainak befejezte után 1844-ben, husz éves korában a királyi kancelláriánál vállalt hivatalt. 1846-

ban az erdélyi kormányzatskálánál, majd később Bécsben az erdélyi udvari kancelláriánál dolgozott 1848-ig. 1861-ben Udvarhelyszék ideiglenes, 1869-ben pedig végleges főbirája lett. 1875-től 1892-ig a főispáni állást töltötte be. 1876 óta az unitárius egyház főgondnoka volt s mint ilyen a főrendiháznak tagja. 1912-ben ő Felsőge bárói rangra emelte.

Táborból.

A 82-ösök ünnepe (Gertyaszentelő) a táborban. — Kitüntetések. — Klinkhammer Ernő hadnagy temetése.

Ünnep van ma. Gertyaszentelő. Az egész tábor ünnepi mezben. A régi lengyel nemesi kastély udvarán hevenyészett tábori kápolna, amely fenyőgalyakkal van díszítve. Végig a falak mentén szintén fenyőgalyak állanak. Az egész ezred képviselve van. Minden századtól 1 tiszt

és néhány ember van jelen az Isten tisztelésénél. A kápolnától jobbról, balról levő szabad terepen a mi vitéz székely katonáink állanak, hogy áhitattal hallgassák meg Béla bácsi (tábori lelkészünk) buzdító, szívreható beszédét, amely rövid összefoglalásban így hargzik:

„Testvéreim! Katonák! Felharsant a kürt, végig zugott az országon, hogy veszélyben a Haza, a mi édes Magyar hazánk. Ezt hagynunk nem szabad; kötelességünk megvédeni és erre hivatva, Testvéreim! mi vagyunk. Reánk nehezedett Hazánk védelmének súlya. Mi pedig a mai

szent ünnepen ismételtén, mint elindulásunkkor most is fogadjuk, hogy életünket, vérünket és minden erőnket a Haza oltárára téve, utolsó leheletünkig védjük meg szeretett Hazánkat és Királyunkat.

Mindenik, az eddigi harcokban megedzett katonárcán a megértés, a megilletődés jelenik meg. Végig zug a sorokon a lelkesedés és mintha egy torok, egy ember kiáltaná: úgy van, ez magyar emberhez illő beszéd.

Engem is, mint alföldi embert, büszkeség tölt el, hogy székely Testvéreimmel együtt harcolhatok a Hazáért.

De hangzik a Főtisztelendő ur szava tovább: „Fiúk! Testvéreim! Székely gyermekek! Ti eddig is mindig a legveszélyesebb és mégis a győzők között foglaltatok helyet. Vegyetek erőt magatokon, hogy a jövő küzdelmeiben, harcaiban szintén a ti megérdemelt helyeteken legyetek. Mutassátok meg, hogy székely apáinknak méltó utódai vagytok. Gondoljatok otthon hagyott kedveseitekre, akik minden bizalmukat belétek helyezve, nyugodtan élnek. Én mindennap fohászokodom a magasban székelő hatalmas Istenhez, hogy adjon nektek erőt, kitartást és fegyvereinknek mindig és mindenütt győzelmet. Amen.”

A sorokban mozgás támad. Az ezred segédtisztje kilép az udvar közepére, kiszóltja a bátrakat, a vitézeket, akiknek mellére most fogják feltűzni a jól megérdemelt vitézségi érmét.

Most érkezett meg szeretett dandárparancsnokunk, a 82-ösök volt parancsnoka, Fülekelecsényi Szende Ferenc tábornok, a székely katonák atyja. A kitüntetendők sora elé állott és hatalmas hangon intézte buzdító, kitüntető szavait hozzájuk és hozzáuk, mindannyiunkhoz, akik körülötte állottunk.

„Fiaim! Székely gyermekeim! Büszke vagyok, hogy saját kezemmel tehetem mellétekre Ő Felsége, Legfőbb Hadurunk, kitüntető jelvényt. Büszke vagyok és áldom a jó Istent, hogy megadta nekem, hogy ilyen vitéz fiukat, mint ti vagytok, vezérelhetek ebben a világháborúban.

Fiúk! Székelyek! Fogadjuk meg közösen, hogy minden veszélyt elhárítva magunktól, vagy győzünk, vagy hősiiesen meghalunk, de meghátrálni sohasem fogunk, mert nekünk győznünk kell, győzni muszáj! Én is, mint eddig is mindig, ott leszek a küzdők első sorában, megosztva veletek örömet és bánatot.”

Ezzel befejezve beszédét, feltűzte az érmeiket, mindenikkel kezét fogott, azután tisztelgett és odaállt a tisztikar élére, hogy helyet engedjen egy hős hadnagyunk temetési szertartásának.

Temetés! Szomorúan hangzik. Ismét megnyílnak a sorok, a kiszóltottak visszamennek helyükre és a legnagyobb rendben kettőssorba összeállanak. A tisztek a kápolna mellé

gyülekeznek, a pap ünnepi talárban, keresztrel a kezében, ott áll a kápolna bejáratánál, ahol már a ravatal alapja is készen vár.

Csend uralkodik. Majd felhangzik egy rideg parancsszó. A kezek lesiklanak a fegyver szíján, a tisztek sapkájukhoz emelik kezüket. Mindenki balra néz. Hozzák a koporsót. Szomorú kis menet, a kemény székelyfiúk könnyeznek. A menet élén Telenböck Vilmos százados lépked. Arcán visszatükröződik a bajtársának elvesztése feletti mélységes fájdalom. De fáj mindannyiunknak, hogy felkoszorúzott koporsóját kell látnunk szeretett századparancsnokunknak, aki halálával mindenkinek bánatot okozott. Felteszik a ravatalra. Szemeinkben könny csillan fel. Mindenki könnyezik és gondolataiba merül.

Az így még mindig fennálló csendben ismét egy rideg parancsszó hangzik el. Kevés, mozgás aztán csend. Figyel mindenki. Tekintetünket és figyelmünket a lelkész felé irányítjuk, aki ezredünk drága halottját, aki egy magaszt ellen intézett támadás alkalmával egy golyó által találva vesztette életét, bécszenteli.

Ez aktus befejezése után megindul a menet, hogy elkisérjük halottunkat utolsó útjára, a temetőbe, az öröknyugalom helyére. A sir már készen várt tulajdonosának befogadására. A koporsót leteszik, a pap oda áll a lábához, hogy mindannyiunk nevében, kik ismét a legnagyobb rendben sorakoztunk, elbúcsúzzon.

— „Erő! Bajtársam! — hangzik a lelkészünk fájdalmas szava. Pár nappal ezelőtt beszéltem veled, most pedig búcsúznom kell. Szavaid örökké élni fognak emlékemben, hiszen utolsó szavaid, hogy tisztelendő atyám! nekünk győznünk kell, mert erősek vagyunk; nekünk győznünk muszáj, mert akarjuk, szívembe véssédtek. De magunkra hagytál a további küzdelmekhez. Itt hagytad Szülőidet, kik nagy áldozatot hoztak a haza oltárára; legnagyobb kincsüket, gyermekeiket adták oda. De büszké lehetnek azok a Szülők, akiknek ilyen gyermekei vannak.

Erő! Hármán voltatok és mindhárman a Hazáért és Királyért folytatott küzdelemben szenvedtetek hősi halált. Isten adjon örök nyugtot poraidra.”

Ezután Szende tábornok ur, kinek a meghatottság miatt alig jöttek szavak az ajkaira, kezét a koporsóra téve, csak ez mondta: „Isten veled Bajtárs” és átadta drága halottunkat az örök nyugalomnak.

Beföldelték! Nincs többé. Átadtuk a földnek, az örökös nyugalomnak. A temető lakosai szaporodtak. Egy új kereszt van, amely mutatja, hogy ott fekszik, ott nyugsza örök álmát a 82. gyalogezred hős hadnagya: Klinkhammer Ernő. Isten veled! Emléked örökké élni fog szívünkben!

Stein S. Zsigmond
egyéves önkéntes

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaarnyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháborúban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminisztérium veszteség-lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

V.

Safta Miklós szakaszvezető 2. gy. e. 9. sz. Háromszékvm. Mikóújfal, megsebesült. — Sándor Lajos 2. gy. e. 10. sz. Háromszékvm. Kovászna, meghalt. — Sándor Gábor János 2. e. 15. sz. Hszvm. Kézdivásárhely, hadifogoly. — Sántha István 2. e. 3. sz. Hszvm. Zalán, megsebesült. — Serény Orbán 2. e. 9. sz. Hszvm. Bodola, megsebesült. — Serester Károly 2. e. 10. sz. Hszvm. Sepsiszentgyörgy, megsebesült. — Sigmund Márton őrvezető 2. e. 10. sz. Hszvm. Nagybácson, megsebesült. — Simon Pál 2. e. 9. sz. Hszvm. Zajzon, megsebesült. — Sinka Mózes pótart 2. e. 3. sz. Sepsiszentgyörgy, hadifogoly. — Sipos György 2. e. 6. sz. Hszvm. Kézdiszentlélek, meghalt. — Skurtaj Miklós pótart 2. e. 1. sz. Hszvm. Erősd, megsebesült.

Szabó György tart. őrvezető 2. e. 3. sz. Hszvm. Uzon, megsebesült. — Szabó János pótart 2. e. 17. sz. Hszvm. Eresztvény, 1884., meghalt. — Szakács Sándor 2. e. 1. sz. Hszvm. Nagybörösnő, megsebesült. — Száraz György őrvezető 2. e. 10. sz. Hszvm. Aldoboly, megsebesült. — Szász András 2. e. 10. sz. Hszvm. Sepsiszentgyörgy, meghalt. — Szebeni János 2. e. 10. sz. Hszvm. Miklósvár, meghalt. — Szigethi András 2. e. 6. sz. Hszvm. Székelypetőfalva, megsebesült. — Sziogyártó Károly 2. e. 6. sz. Hszvm. Dálnok, megsebesült. — Szőke Antal 2. e. 1. sz. Hszvm. Sósmező, megsebesült. — Szotyori Mihály 2. e. 3. sz. Hszvm. Hatolyka, megsebesült.

Téglás József 2. e. 9. sz. Hszvm. Dálnok, meghalt. — Terza János címz. szakaszvezető 2. e. 4. sz. Háromszékvm. Magyarbócsa, megsebesült. — Tikusán János tizedes 2. e. 5. sz. Hszvm. Ágostonfalva, megsebesült. — Todor Miklós tizedes 2. e. 9. sz. Hszvm. Sósmező, megsebesült. — Tuzson Gyula 2. e. 2. sz. Hszvm. Bereczk, megsebesült. — Tuzson Lázár 2. e. 1. sz. Hszvm. Bereczk, megsebesült.

Urus Lázár címz. szakaszvezető 2. e. 2. sz. Hszvm. Kisbörösnő, megsebesült. — Vajda János pótart 2. e. 7. sz. Hszvm. Bölön, megsebesült. — Varga Áron tizedes 2. e. 2. gépfegyveroszt. Hszvm. Bölön, megsebesült. — Vargyassi Imre 2. e. 15. sz. Hszvm. Ozsdola, meghalt. — Veres András pótart 2. e. 7. sz. Hszvm. Léczfalva,

megsebesült. — Veres Gyula pótart 2. e. 5. sz. Hszvm. Bereczk, megsebesült. — Veres Lajos pótart 2. e. 5. sz. Hszvm. Bikfalva, megsebesült. — Veres Péter pótart 2. e. 1. sz. Hszvm. Csomortán, megsebesült. — Veres István 2. e. 4. pótzászlóalj Hszvm. Uzon 1883., meghalt. — Veres István 2. e. 4. menet, meghalt. — Veress Ferenc tart. 2. e. 3. sz. Csikszentsimon, megsebesült. — Vilió Károly 2. e. 12. sz. Hszvm. Székelytamásfalva, megsebesült. — Vitályos Márton 2. e. 3. sz. Hszvm. Ozsdola, meghalt. — Vittmann József tart. 2. e. 3. sz. Háromszékvm. Zagon, megsebesült. Vizi Dénes tart. címz. tizedes 2. e. 7. sz. Bálafalva, megsebesült. — Vittman Albert tart. 2. e. 2. sz. Hszvm. Sepsibarkány, megsebesült.

Zathureczky Arthur címz. szakaszvezető 2. e. 13. sz. megsebesült. — Zelena Ferdinánd tart. tizedes 2. e. 3. sz. Hszvm. Sepsibükszád, hadifogoly.

Zsidó Mózes 2. e. 12. sz. Hszvm. Páva, megsebesült. — Zsigmond Sándor pótart 2. e. 17. sz. Hszvm. Alsórákos 1884., meghalt.

(Vége a 47. sz. lajstromnak)

A második menetzászlóalj Galiciában.

Irtá: Földes Zoltán.

V. közlemény

Következő nap, szept. 18-án, reggel már utra készen állottunk. Amíg ezen a helyen voltunk, a vezetésben egy kis változás állott be. Gurman lett a századparancsnokunk (1. század), Behm a bataillonkommandant. Ez a két százados a közelünkben fekvő standtól volt kivezényelve. Századunknak eddigi vezetője, Péter Lajos tart. hadnagy, kereszturi gimn. tanár, előbb az egyik szakasznak, majd a huszadik századnak lett a parancsnoka. Mert mostantól kezdve 20. század is létezett; a bataillont u. i. a standhoz csatolták s ettől az időtől fogva a mi első (az 1. marsot is alapul véve: V. századunk 17., a második VI. sz.) 18., a harmadik (vagy VII.) 19. s a negyedik (v. VIII.) 20. század néven szerepelt.

Ugyanekkor szakaszparancsnokunk Gál kadét lett (III. szakasz-nál.) Szakaszvezetőnk végig Benő Ferenc volt.

Felkészültünk hát; aztán elmarasztottunk egy földt-sáncokkal borított domb élére. Innen jobbra, egy hegyszegélyen túl sáncolta el magát a 82. ezred.

Én, Petres Elekkel, a bánatos folklore gyűjtővel, szűk kis üreget foglaltam el, amelyen — a beállott esőzés dacára — még sokat kellett dolgoznunk, hogy „lakhatóvá” tegyük. Két kilőőlyukat is készítettünk az ellenség felé. A nyomorúságos kis fészekben még a lábainkat sem

tudtuk kinyújtani, ha leültünk, fennállni pedig nem lehetett. A felszerelés miatt pedig megfordulni sem tudtunk.

Délután bementünk egynehányan a reggel elhagyott faluba, a „katakombák” mellett. Az ott táborozó szekerekről bort meg pálinkát hoztunk a századunk részére.

Ilyenkor kijár ez a katonának. Éjszaka szél volt. És, bizony fáztunk a szűk és kényelmetlen kis kalibában.

Este és reggel kemény ágyuzást hallottunk.

Szept. 19 én hideg szél fújt. Köpenyeinkbe burkolódzva hallgattuk az ágyudörgést, várva a parancsot. Délkor hallottuk, az előttünk levő erdőben puskaharc folyik. Nem sokára megszólaltak az ágyuk; felénk és lövöldöztek. A mi ütegeink mennydörgésszerűen viszonzták. Hatalmas ágyuharc keletkezett. Mi dekungjainkban elhelyezkedve, vártunk. Az átelleni oldalon orosz katonák mutatkoztak. Tüzéreink srappnelljei szét-szétrobbanva csaptak le oda.

Körülbelül egy jó negyed óra múlva kiadták a parancsot a visszavonulásra, mire zászlóaljunk sietve visszahúzódott a falu mellé. Aztán több orosz-lengyel falun áthaladva (a hová az orosz lakosság már harcolkodott vissza...), késő este egy orosz község mellett álltunk meg, ahol zuhogó esőben az utszéli árokban kellett „lenyugodni”. Én meg Petres kollégám — egy sátorlapot terítve magunkra — j részt lábon állva töltöttük el a hideg éjszakát. Az eső reggelig esett és mindannyian átáztunk. Bakkancsunk vízzel telt meg. Borzasztó éjszakánk volt!

(Jegyezzük ide, hogy a honnan kimentünk, azokban a falukban nem sokára lobogó tüzek gyuladtak. Bizonyára az áruló lakosság jelezte átvonulásunkat az ellenségnek.)

Reggel 6 órakor (szept. 20.), folyvást hulldogáló esőben rajvonalakba kiterjedve vártuk a muszkák támadását. Ugy látszik, mi fedeztük az általános visszavonulást. Ugy d. e. fél 11-ig várakoztunk, betöltött fegyverrel a kezünkben. Csüromviz voltunk; de az ellenség nem támadott; csak a szemben emelkedő hegy gerincén láttunk néhány lovas-katonát mozogni. Ennek később tudtuk meg a jelentőségét: kozákok voltak, patrulra vadásztak, s akkor fogták el egy tanító kollégánkat, Györfi Gézá. Szegénynek, amikor már Barvineken voltunk, csomagja érkezett a feleségétől... A gondos, asszonyka téli ruhákat küldött az ő férjének... Fájó, megfagyott zívvel adtuk kézzől-kézre a századunkhoz tévedt küldeményt s hazazállt a lelkünk szép Magyarországra, asszonyainkhoz, gyermekeinkhez.

A kozákok se intéztek támadást. 1 óra felé tovább meneteltünk, közben találkoztunk az egész ezreddel s egyesülve marsiroztunk tovább mentünk Makovakolómián és sok

más helységen, aztán sokáig haladtunk egy megáradt folyó partján, sötét erdők között. Este 10 órakor érkezünk egy utványszerű községbe, ahol nagynehezen elszállásoltak.

A hős 82-ösök

A cs. és kir. Hadügyminisztérium 1915. január 11-én kiadott 99 es számú veszteség lajstromába foglalt 82-ös ezredbeli tisztek és legénység névsora. (IV. közlemény.)

Kalányos (Didi) Sándor 1. sz. Udvarhelyvm. Parajd 1887., meghalt 1914. nov. 11-én. — Kalányos Sándor 1. sz. Udvarhelyvm. Parajd 1888 megsebesült. — Kallai Sándor századkürtös 5. sz. Udvarhelyvm. Zetelaka 1887., hadifogoly (Mokschan Oroszország). — Karácsony János pótart. 4. menetsz. Csikvm. Gyimesbük 1888. megsebesült. — Karácsony József 4. menetsz. Csikvm. Gyimesbük 1884. megsebesült. — Karda János 8. sz. Udvarhelyvm. Tarcasfalva 1890. megsebesült. — Karda Lajos címz. tizedes 2. sz. Csikkarcfalva 1882. megsebesült. — Karda Márton pótart. 2. menetsz. Csikszentdomokos 1887. megsebesült. — Katona Ferenc 3. sz. Székelyudvarhely 1890. megsebesült. — Kelemen György pótart. 2. menetsz. Csikcsatószege 1888. megsebesült. — Kelemen József 3. sz. Csikcsatószege 1886. megsebesült. — Kelemen Károly 3. sz. Udvarhelyvm. Parajd 1892 m gsebesült. Kelemen Mihály címz. őrzető 10. sz. Udvarhelyvm. Bölgöz 1887. megsebesült. — Keresztes József 1. sz. Udvarhelyvm. Székelylengyelfalva 1887. megsebesült. Késa Miklós 4 gépfegyveroszt Csikvm. Gyergyóholló 1887 megsebesült. — Kiss Sándor őrzető Csikvm. Gyergyócsomafalva 1891. megsebesült. — Kiss Dániel címz. tizedes 8. sz. Udvarhelyvm. Medesér 1890., meghalt 1914. nov. 8 án. — Klein József pótart. 8. sz. Udvarhelyvm. Székelykeresztur 1891 megsebesült. — Klostorfean György 13. sz. Udvarhelyvm. Magyarfelek 1892. megsebesült. — Köllő Ignác pótart. 6. sz. Csikvm. Ditró 1888. megsebesült. — Kolumbán Sándor 1. sz. Csikszentimre 1886. megsebesült. — Kóncsag Imre őrzető 1. sz. Csikvm. Gyergyóalfalu 1891. megsebesült. — Konez Lajos 13. sz. Udvarhelyvm. Kissolymos 1892. megsebesült. — Kopacz Antal 1. menetsz. Csikcsatószege 1888. megsebesült. Kóródi Mózes 11. sz. Udvarhelyvm. Felsőrákos 1885 megsebesült. — Kovács Imre pótart. 1. menetsz. Udvarhelyvm. Székelykeresztur 1888. megsebesült. — Kovács János 3. gépfegyveroszt. 1892. megsebesült. — Kovács János 1. sz. Udvarhelyvm. Oroszhegy 1890. megsebesült. Kovács János (Antal) pótart. 2. menetsz. Csikcsatószege 1887. megsebesült. — Kovács János 9. sz. Udvarhelyvm. 1892. hadifogoly (Mokschan

Oroszország). — Kovács János tizedes 13. sz. Csikvm. Gyergyóalfalu 1886. megsebesült. — Kovács István pótart. 1. menetsz. Csikvm. Tekerőpatak 1888. megsebesült. — Kozma János 5. sz. Alsófehérv. Olágrbó 1885. megsebesült. — Kozsokár Tódor 13. sz. Csikvm. Gyergyóholló 1886. megsebesült. Kurkó György címz. szakaszvezető 13. sz. Csikszentdomokos 1886. megsebesült.

Laczko Ferenc 16. sz. Csikvm. Gyergyóremete 1889. megsebesült. — Lajos Albert címz. szakaszvezető 2. sz. Csiktaplocza 1887. meghalt 1914 november 8-án. László Dénes 13. sz. Udvarhelyvm. Óczfalva 1839. megsebesült. — Lewiczky Mihály szakaszvezető 8. sz. Bukovina Kolomea 1891. megsebesült. — Lőcsey Sándor címz. tizedes 2. sz. Kolozsvár 1882. megsebesült. — Lőrincz Károly 4. sz. Udvarhelyvm. Szentegyházfalva 1892. hadifogoly (Mokschan, Oroszország). — Lőrincz István 3. sz. Udvarhelyvm. Kápolnásfalu 1888. megsebesült. — Lukács Lúla pótart. 1. sz. Udvarhelyvm. Ége 1892. megsebesült. — Lukács Mózes pótart. 2. menetsz. Udvarhelyvm. Zetelaka 1885. megsebesült. — Lukesch Antal 3. gépfegyveroszt. Alsóausztia Wien 1893. megsebesült. (Folytatjuk)

Krónika.

— A háború története. —

Január 30. A Kárpátokban, az uzsoki szorosától nyugatra, az oroszok támadásait visszavertük, súlyos veszteségeket okozva nekik.

Vezérszállásnál és Volócznál a harcok véget értek; az oroszokat a hágók magaslataira visszautítottuk és újból 400 embert elfogtunk.

Borzymovtól északkeletre, Lovictól keletre, a német csapatok az oroszokat elől levő állásukból kiverték és behatoltak főállásukba. Az elhódított lövészárkokat a németek heves éjjeli ellentámadásokkal szemben is, egy kis darab kivételével, megtartották és berendezték.

A La és Bassée-csatornától délre az angolok megkísérelték a tőlük elfoglalt hadállások vissza hódítását, de visszavertettek.

Német repülőgép bombákat dobott a dünkircheni vár angol hadtápparkjára.

Január 31. A Kárpátokban lezajlott harcokban az oroszoknak összesen 10.000 emberét elfogtuk és hat géppuskát zsákmányoltunk.

Az utolsó napok heves harcain a Kárpátokban a hágók visszafoglalását eredményezték.

Az oroszoknak Borzymov környékén, Lovictól keletre, a németek ellen intézett éjjeli támadásait, az ellenségnek igen súlyos veszteségeket okozva, a németek visszaverték.

A bukaresti lapok jelentik, hogy a legközelebbi napokban az osztrák-magyar és a német csapatok megkezdik offenzívájukat Szerbia ellen.

A franciáknak Nieuporttól északra vívott harcokban több mint háromszáz halottjuk van. A labasséei csatortól délre két lövészárkot foglaltak el a németek és több, mint hatvan foglyot ejtettek. Az argonei erdőségben 731 francia esett fogságba, 500 halott borítja a csatamezőt.

Február 1. Kárpáti offenzívánk már túlhaladt a határon és előrejutott a galíciai területen is.

Az Erdőskárpátokban néhány, a szoros magaslataktól északra fekvő állásért folyik a harc.

A Nidánál és a Dunajecnél tüzei-ségünk sikerrel harcol; az ellenség több lövészárkot kénytelen volt kiüríteni.

A németek Lovitztól keletre az oroszok ellenük intézett támadását visszaverték.

Cettinje felett több repülőgépünk jelent meg és bombákat dobott le a montenegrói fővárosra.

Az U. 21. tengeralattjáró elsüllyesztette a Bon Gruachon angol gőzöst. Angol jelentések szerint ez a tengeralattjáró egy másik gőzöst is elsüllyesztett.

A török hadsereg egyik oszlopa elérkezett a Szuézi csatornához és annak közelében Port-Saidtól délre több helységet elfoglalt.

Február 2. Az erdős hegységben lefolyt ütközetben az oroszok öt tisztjét és nyolcszáz emberét elfogtuk, két ágyút és két géppuskát zsákmányoltunk.

A Visztulától északra, Mlavától délnyugatra az oroszokat néhány helyiségből a németek kiszorították.

Orosz Lengyelországban és Nyugat Galiciában tegnap élénk harci tevékenység, számos felderítő ütközet és csatározás volt, melyek számunkra némely szakaszon helyi sikereket eredményeztek.

Németország nagyobb mennyiségű gabonát vásárolt Romániában, melyet saját kocsiain fog elszállítani.

Németország és Ausztia-Magyarország megengedték, hogy a Románia számára Németországban vert ezüst pénzt kivihessék Romániába.

Február 3. A Visztulától délre a német támadások tovább is előre haladtak.

Katonai aviatikusaink az utóbbi napokban többször szállottak Belgrad fölé. A kaszárnnyákra és katonai épületekre bombákat dobtak le.

Február 4. A sarajevói várbörtön udvarán ma délelőtt kivégezték a hazaárulás miatt halálraítélt Cubrilovica Veljket, Jdvanovics Miskót és Ilics Danilót. Milvoics Jakow és Nadió kegyelmet kapott.

A Kárpátok erdős hegységének középső részében a harcok kedvezően alakulnak.

A szövetséges csapatok, amelyek tegnap az oroszoktól makacsul vé-

dett magaslati állásokat foglaltak el a Kárpátokban, ezer embert foglyul ejtettek és több géppuskát zsákmányoltak.

Február 5. A Nidánál kiújult a tüzharc. Az oroszok Tarnowot feladták és a magaslatokra húzódtak vissza. A Dunajeenél, Bialánál fokozott tevékenységgel folynak a harcnyoltak.

Csok, melyeknek súlypontja Duklánál van. Az oroszok az itteni hágók elleni nyomással szeretnék ellensúlyozni a keleti Kárpátokban véghezvitt sikeres támadásunkat. A németek mély hóban is kitűnően tartják a rájuk bízott pozíciókat.

Lembergben az orosz kormányzó elrendelte az ostromállapotot. A közpénztárakat elszállították. Minden jel arra mutat, hogy az ellenség a kivonulásra készül.

Lupkovtól keletre fontos pozíciókat foglaltunk el. Egy orosz zászlóaljat elfogtunk. Ágyukat, gépfegyvereket zsákmányoltunk.

HIREK.

A pápa béke-imája.

E hónap 7-én Európa összes templomaiban hő ima szállt az Ég felé, a Mindenható Isten trónusához. Minden nemzet a békéért imádkozott. Elmondotta XV. Benedek pápa imádságát, mely így szól:

„Mélyen megdőbbenve a háboru borzalmait felett, amely felforgatott népeket és nemzeteket, végső oltalomért a Te szerelmes szent Szivedhez menekülünk, ó Jézus! Tőled, az Irgalmasság Istenétől esedezünk sóhajok közt, hogy szűnjék meg suhogni felettünk e rettenetes ostor; Hozzád, a Békesség Fejedelméhez esedezünk vágyakozva a békéért.

A Te isteni Szivedből sugározta a világra a szeretetet, hogy minden egyenetlenkedés múltával, csak a szent Szeretet uralkodjék közöttünk, emberek között. Mikor e földön valál, Szived a leggyengébb részvétől dobogott a szükségben vergődő emberi-nem iránt. Ó, hadd induljon meg értünk e Szív most, az oly gyászos gyűlötségnek és oly rettenetes öldöklésnek órájában.

Szánjad meg azt a sok anyát, a kik fiaik sorsáért aggódnak vergődve, szánd meg azt a sok családot; könyörülj nyomoruságán Európának, amelyre oly nagy romlás zúdul!

Oh, ihlesd meg az uralkodókat és a népeket a békülékenység tanácsaival; simítsd el a civódást, a mely szaggatja, tépi a nemzeteket: ó tedd hajlandókká az embereket a béke esőkjára. Te, aki a saját Véred árán tetted őket testvérekké.

És valamint egykoron Péter apostolnak esdő kiáltására: Ments meg Uram minket, mert elveszünk! kegyelmes könyörülettel fellel és lecsendesítetted a háborgó hullámok felett a vihart, azonképpen most is mélységesen bizó könyörgésünkre

felalj kegyelmesen, visszaallítván a felfordult világ felett a nyugalmat és a békét.

És Te is, ó Szentséges Szűz, a mint rettenetes megpróbáltatásainkban más időben is tetted, segíts minket, óltalmaz minket, ments meg minket! Amen.“

Székelyudvarhelyt a plebánia templonban Pál István apátkanonok, reggel 7 órakor a sebesültek-nél P. Lokody Gergely szerzetes, fél 8-kor pedig a katonaság számára a barátok templomában Kiss Márton szerzetes mutatott be szent misét és szent beszéd keretében tárgyalta a háborút s a pápa béke-akcióját. Majd a béke-imát nagy áhitattal mondták el a hívőkkel. Ha valaha, úgy most a legbuzgóbb szívből imádkozta a hívők serege: „Oh, ihlesd meg az uralkodókat és a népeket a békülékenység tanácsaival“.

— **Visszhang.** Ország-szerte foly a hazafias lelkesedéstől áthatott mozgalom, az önkéntes vadász-csapat szervezésére. Napról-napra érkeznek a jelentkezések. Kolozsvárt ma (vasárnap) este a Biasini-szállóban lesz az összejövetel. Az „Udvarhely-vármegyei Vadásztársaság“ felhívását és Horváth Lajos indulóját a „Vadászlap“ is egész terjedelmében közölte. Béli Tivadar földbirtokoson kívül legujabban: Nozdoviczky Lajos Stubnya-fürdő; Kömüves Sándor kereskedő Baja, Florián-utca 57. sz.; Bácsbodrogvármegye; Stanga Lajos magánvadász Abrudbánya; Tasnády Szócs Lajos nyug. v. tiszt Debrecen, Halom-utcai kert, Gyepűsor 43. sz.; Bagoly Sándor Málnás-fürdő, Háromszékvármegye s a „Vadászlap“ szerkesztősége útján ifj. Wirasztó Károly uradalmi vadász Kürtös (Szentpálpuszta) jelentkeztek. Minden levél tele van hazafiúi tüzzel, felemelő lelkesedéssel.

— **Kitüntetett zászlós.** Hayek Frigyes 82.—IV. menetzászlóaljbeli tartalékos zászlós példás kötelesség-útdásával és halalmegvetésével nagy érdemeket szerzett. Egyik szakaszát saját elhatározásából az ellenséghez közelebb vezette és lelkes magatartásával szomszédos csapattesteket is magával rántott. Az ellenségtől 760 lépésnyire levő hadállását — mely körül heves harcok folytak — megtudta tartani, aminek a harci helyzetre nagy jelentősége volt. Hősies és önálló fellépése megjutalmazásul a másodosztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

— **Tiszti kihallgatás.** A m. kir. honvédség és népfölkelés kötelekebe tartozó, a harctérről visszatért azon tisztek, tisztjelöltek és egyéb havidíjasok, kik sebesülten vagy betegen Brassó-, Nagyküküllő-, vagy Udvarhelymegyék területén tartózkodnak, folyó évi február hó 15-én d. e. 9 órakor a brassói honvéd állomás parancsnokságánál (Fekete-utca 44. I. em.) személyesen jelentkezni tartoznak. A szabadságolási igazolványok és egyéb erre vonatkozó iratok (bizonyítványok) szintén elho-

zandók. Ágyban fekvő betegek, vagy a kik járni nem tudnak, ezen körülményt honvéd (katonai) orvosi bizonyítvány csatolása mellett föntemelt időig ide bejelenteni kötelesek. Ha a járni nem tudó tiszt (tisztjelölt) tartózkodási helyén katonai orvos nincs, az orvosi bizonyítványt polgári orvos is kiállíthatja, de ez esetben az orvosi bizonyítványon a polgári hatóság által igazolandó, hogy katona (honvéd) orvosi bizonyítvány ott beszerezhető nem volt. M. kir. honv. állomás parancsnokság Brassó.

— **Szabad lyceum.** A székelyudvarhelyi lyceumi bizottság f. hó 7-én a vármegyeház nagytermében rendezte a sorozat ötödik előadását 278 hallgató jelenlétében. A moratóriumról Dr. Kassay F. István ügyvéd tartott előadást. E közérdekű kérdést ismertetve, előadó kifejtette, hogy a moratóriumra az állami hitelélet szabályozása céljából volt és van szükség a háboru tartamára. A háboru okozta rémület és bizonytalanság érzete a hitelezőket köteleseik fokozottabb mérvű behajtására ösztönözi olyan közgazdasági viszony között, mikor a fizetési képesség a minimumra csökkent. Az ezáltal okozható közgazdasági katasztrófa megelőzésére szolgál a moratórium, mely a magánjogi jellegű pénztartozások teljesítésére halasztást engedélyez, hogy ezáltal az állam közgazdasági és hiteléletének normális mederben való tovább folyása biztosíttassék. Ehalasztás nem érinti a közjogi jellegű pénztartozások, adók, illetékek stb. lerovását. Sőt most már az előbbieknél havonkénti 10 %-nyi részletekben leendő fizetése iránt is történt intézkedés. Előadó bő részletességgel ismertetette és magyarázta a 224—1915. M. E. sz. u. m. ötödik moratóriumi rendeletet, de nem kerülte ki figyelmét a moratórium per- és végrehajtási jogának ismertetése sem. A közérdekű előadásból minden hallgató megismerhette az ő viszonyait érdeklő rendelkezéseket. Majd Sándor Erzsébet szavazta Incédi Lászlónak „A nővér“ c. költeményét. Gyakorlottságra valló szereplésével a hallgatóságnak kellemes perceket szerzett. A szereplők fáradozásáért Dr. Paál Árpád lyceumi elnök mondott meleg köszönetet. Az előadást szokásszerűleg a Himnusz nyitotta meg, és a Szózat zárta be. A hatodik előadás ma vasárnap délután 2 órakor kezdődőleg a vármegyeház fűtött nagytermében fog megtartatni. A hadviselő népekről érdekes és tanulmányos ismertetést ad Fröhlich Ottó főgimn. tanár. Szavaz: Szigeti Dénes. Cimbalom-szólót játszik: Balucz Bálint cimbalomművész. A mult alkalommal a hadbavonultak honnmaradottjainak gyámolítására eszközölt perselygyűjtés 3 korona 90 fillért eredményezett. A gyűjtést folytatja, az adományokat köszönettel fogadja s az előadásra a felnött közönséget ezúton is meghívja a rendező bizottság.

— **A meleg „dekung“.** „Korpora Pál András“ tábori levelező-lapot küldött „zugsführer Hegyi Sándor“ barátjának Székelyudvarhelyre és ezeket írja: „Kedves barátom Sanyi! Tudatlak, hogy mű egészen Varsó-jobb szárnyán vagyunk és máskülömben nincs rosszul dolgunk, mert meleg dekungba vagyunk, kályha mellett kártyázunk és olyan jól mulatunk, ki sem mondhatom. Egyéb ujság nincs.“ — Ez a néhány sor irás sokaknak vigasztalására szolgálhat, akik legtöbbször indokolatlanul, tele sirják az egész vidéket. Viszont mindnyájunkat reménységgel biztat, hogy szövetséges sergeink Varsót rövidesen elfoglalhatják.

— **Iparos tanulók iskolai felmentése.** A budapesti könyvkötőipartestület kezdeményezésére Dr. Jankovich Béla közoktatásügyi miniszter a következőleg rendelkezett: „A jelenlegi háborus viszonyok között szükségesnek találtam az ipar és kereskedelem lehető zavartalan lebonyolítása érdekében intézkedni, hogy az ipari és kereskedő tanoncok közül az iskolabajárás kötelezettsége alól részben vagy egészben felmentessenek azok, akik az üzemben vagy műhelyben ezen időre is nélkülözhetetlennek bizonyultak. Azért a kereskedelmi magyar miniszter urral egyetértőleg elrendelem, hogy felmenthetők a megkezesésére mindazok az iparos és kereskedőtanoncok, akik az olyan üzemben vagy műhelyben dolgoznak, ahol katonai szállításokkal vannak igénybevéve, vagy melyeknek tulajdonosa, vezetője, vagy a segédek nagyrésze katonai szolgálatra behívatott. A kivételes helyzetre való tekintettel felhatalmazom az illető iparos és kereskedőtanoncokot igazgatóját, hogy ezen felmentést a méltánylandó esetekben saját hatáskörében adja meg. Az iparhatóság vagy a kerületi királyi iparfelügyelő felhívására azonban a felmentés feltétlenül megadandó. Ez a kivételes intézkedés csak a háboru tartamára bír érvánnyel.“

Ismerősei, jóbarátai körében mindenki ajánlja a „Székelyország“-ot!

— **Bejárónak** vagy idősebb ur asszonyhoz, vagy öreg urhoz házvezetőnek ajánlikozik egy tisztességes polgárasszony, ki a háztartás körül előforduló minden munkára vállalkozik. Cim e lap kiadóhivatalában válaszbélyeg ellenében megtudható.

Nyomtatta és kiadja BETEGH PÁL
könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt